

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Petrákové a soudců JUDr. Vladimíry Čítkové a Mgr. Pavla Riedlbaucha ve věci žalobkyně:

Lada K., narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená advokátem Mgr. Jiřím Ježkem
se sídlem Advokátní kanceláře Dvořákova 26, 702 00 Ostrava

proti
žalované:

Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. března 2019 č. j. 18C 50/2018-51

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) a ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad III) **potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení 4 114 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího advokáta.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 13. 3. 2019 soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni 28 000 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I), žalobu se žádostí o zaplacení 160 000 Kč zamítl (výrok II) a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 29 101,40 Kč k rukám zástupce žalobkyně do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok III).

2. Zčásti tak vyhověl žalobnímu požadavku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu, již žalobkyně utrpěla v souvislosti s trestním stíháním, které vyústilo v řízení vedené u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 5T 13/2017 (dále namítané řízení). To bylo proti žalobkyni zahájeno usnesením ze dne 8. 11. 2016, č. j. KRPT-210536-33/TČ-2016-070671-47 pro přečin zpronevěry podle ust. § 206 odst. 1, 2 písm. a), b) zák. č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (zkráceně tr. zák.) dílem dokonaný a dílem ve stadiu přípravy podle § 20 odst. 1 tr. zák. Rozsudkem Okresního soudu v Opavě ze dne 9. 8. 2017 č. j. 5T 13/2017-164 byla žalobkyně obžaloby zproštěna, trestní stíhání tak bylo nezákonné. Skutek, který byl žalobkyni kladen za vinu, spočíval v tom, že se žalobkyně měla dopustit zpronevěry majetku seniorky, klientky Léčebny dlouhodobě nemocných xxx (dále také jen LDN), kde žalobkyně pracovala. Žalobkyně požadovala jednak náhradu škody ve výši 16 764,78 Kč spočívající ve výdaji na náklady na obhajobu, jednak zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 200 000 Kč vzešlou z trestního stíhání, které trvalo 9 měsíců a jímž bylo zasaženo do osobního, rodinného a pracovního života žalobkyně. Tvrdila, že s podezřením z trestné činnosti se pojila vysoká míra společenského odsudku, psychický tlak vedl ke zdravotním problémům žalobkyně a nakonec až k její hospitalizaci, žalobkyně byla v důsledku trestního stíhání nucena ukončit pracovní poměr u tehdejšího zaměstnavatele. Nárok uplatnila předběžně u žalované podle ust. § 14 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) – (zkráceně OdpŠk) dne 29. 8. 2017, žalovaná se v zákonné lhůtě k nároku nevyjádřila.
3. Žalovaná učinila nesporným, že došlo k předběžnému uplatnění žalobou požadovaného nároku, i průběh a výsledek namítaného řízení. Po zahájení tohoto řízení přiznala a zaplatila žalobkyni náhradu za „obhajně“ ve výši 16 794,78 Kč, jako dostačující formu kompenzace za nemajetkovou újmu žalobkyně shledala omluvu a přiznání peněžitého zadostiučinění ve výši 12 000 Kč, které jí také zaplatila. Ve zbytku navrhla žalobu zamítnout s tím, aby jí bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.
4. V reakci na plnění žalované v průběhu řízení vzala žalobkyně žalobu na náhradu škody co do celé částky 16 764,78 Kč a co do 12 000 Kč jako nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu zpět. Soud I. stupně v tomto rozsahu řízení zastavil.
5. Z provedených důkazů soud I. stupně objasnil skutkový stav věci a svá zjištění popsal v odůvodnění svého rozsudku, na něž v tomto rozsahu odvolací soud odkazuje. Vzal za prokázané, že v řízení vedeném u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 5T 13/2017 byla žalobkyně zproštěna obžaloby, jakkoli původně byla mylně na trestním příkazu ji odsuzujícím vyznačena doložka právní moci; že žalobkyně byla hospitalizována v období od 14. 2. 2017 do 23. 2. 2017 na infekčním oddělení pro neidentifikované prudké bolesti hlavy a že v souvislosti s trestním stíháním se u žalobkyně projeví psychosomatické obtíže; že žalobkyně byla zaměstnána ve Fakultní nemocnici v xxx s pracovištěm v Léčebně dlouhodobě nemocných xxx a že pracovní poměr ukončila na vlastní žádost, jelikož se pro ni nepodařilo najít jinou vhodnou práci, při které by nepřicházela do kontaktu s penězi. Nárok žalobkyně byl předběžně uplatněn u žalované, nebyl projednán v zákonné 6 měsíční lhůtě, žalovaná teprve dne 19. 7. 2018 shledala nárok žalobkyně důvodným plně co do náhrady škody a ohledně nemajetkové újmy co do 12 000 Kč.
6. Soud I. stupně s citací zákonných ustanovení OdpŠK vysvětlil, že nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, je specifickým případem nároku na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím. Byla

prokázána existence odpovědnostního titulu, nezákonného rozhodnutí, jímž je usnesení Policie ČR ze dne 8. 11. 2016, č. j. KRPT-210536-33/TC-2016-070671-47, kterým bylo vůči žalobkyni zahájeno trestní stíhání pro přečin zpronevěry podle § 206 odst. 1 trestního zákoníku. Toto rozhodnutí mělo za následek vznik nemajetkové újmy žalobkyně, za niž odpovídá stát. S poukazem na závěry rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 soud I. stupně dovedl, že zadostiučinění za nemajetkovou újmu žalobkyni náleží podle § 31a odst. 2 OdpŠk a pro stanovení jeho výše je třeba vyjít především z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání a z dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti. Žalobkyně byla obviněna z přečinu zpronevěry podle § 206 odst. 1 trestního zákoníku, jehož se měla dopustit tím, že jako zaměstnankyně Fakultní nemocnice xxx s místem výkonu práce LDN xxx, převzala v kanceláři z rukou poškozené Vlasty V. hotovost ve výši 21 000 Kč za účelem uložení do úschovy po dobu pobytu poškozené Vlasty V. v léčebně, vystavila jí potvrzení o převzetí peněz do úschovy na částku 2 000 Kč, když poškozená šla nesrovnalost řešit, žalobkyně popřela převzetí peněz ve výši 21 000 Kč s tím, že došlo pouze k předání hotovosti 2 000 Kč, čímž poškozené Vlastě V. způsobila zpronevěřením škodu ve výši 19 000 Kč. Žalobkyni hrozil trest odnětí svobody až na dvě léta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Soud I. stupně dovedl, že ačkoliv žalobkyně neměla poškozené způsobit vysokou škodu, míra společenského odsudku pojící se s trestnou činností namířenou proti osobám slabším, zde seniorce, je vysoká. Žalobkyně nebyla stíhána vazebně, trestní stíhání nebylo medializováno. Trvalo 9 měsíců a žalobkyně byla po tuto dobu vystavena působení nezákonného rozhodnutí, frustrována tedy byla relativně krátkou dobu. Došlo ale k pochybení trestního soudu, který vyznačil doložku právní moci na trestním příkazu a vyzval žalobkyni k úhradě nákladů trestního řízení, ačkoliv rozhodnutí nebylo v právní moci, což muselo nutně žalobkyni přivodit stres. Trestní stíhání mělo dopad do osobnostní sféry žalobkyně, ta prokázala, že trpěla psychosomatickými obtížemi, které vedly až k hospitalizaci a rovněž žalobkyni přiměly k tomu, že požádala o ukončení pracovního poměru. Naopak žalobkyni tvrzený zásah do rodinného života a do její pověsti nebyl prokázán přes poučení žalobkyně o důkazním břemenu v tomto směru.

7. Soud I. stupně dovedl, že s ohledem na uvedené není konstatování nezákonnosti trestního stíhání ani omluva, jíž se žalobkyni od žalované dostalo v rámci předběžného projednání, dostačující satisfakcí. Porovnal případ žalobkyně s jinými případy odškodnění s tím, že v řízení téhož soudu sp. zn. 28C 73/2016 se žalobci, proti němuž bylo nezákonně zahájeno trestní stíhání pro trestný čin zpronevěry podle § 206 odst. 1, 4 tr. zák. ve formě účastenství dle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zák. a jenž byl dne 4. 4. 2015 pravomocně zproštěn obžaloby, přičemž nebylo zasaženo do jeho osobnostní sféry a nedošlo k medializaci případu ani dehonestaci žalobce, dostalo jako odpovídajícího zadostiučinění konstatování porušení jeho práva. V řízení téhož soudu sp. zn. 31C 617/2014 byla poškozené za nezákonné trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu dle § 209 odst. 1, 4 trestního zákona, za což jí hrozil trest odnětí svobody na dvě léta až osm let, když byl prokázán zásah trestního stíhání do jejího soukromého života, dobré pověsti a jména, přičemž trestní stíhání trvalo 2 roky a 7 měsíců, přiznána kompenzace 50 000 Kč. Soud I. stupně uzavřel, že žalobkyni je na místě přiznat nižší finanční odškodnění než v druhém případě, ovšem s ohledem na dobu více jak 3 let, která je mezi jednotlivými rozsudky, ve výši 4/5 tam přisouzeného zadostiučinění, tedy 40 000 Kč. S ohledem na plnění ze strany žalované žalobkyni přiznal nárok na 28 000 Kč a ve zbytku žalobu jako nedůvodnou zamítl.
8. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že žalobkyně byla ve věci zcela úspěšná. Náleží jí plná náhrada za náklady vynaložené účelně na právní zastoupení advokátem, jež soud I. stupně vypočetl a na odůvodnění jeho rozhodnutí v tomto směru odvolací soud odkazuje.

9. Proti rozsudku podala odvolání žalovaná. Napadla jej ve vyhovujícím výroku o věci a v akcesorickém výroku o náhradě nákladů řízení a soudu I. stupně vytkla nesprávné právní posouzení věci. Poukázala na to, že trestní stíhání žalobkyně trvalo po zcela přiměřenou dobu, hrozil jí trest odnětí svobody v trvání maximálně dvou let, popřípadě zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Vzhledem k dosavadní bezúhonnosti žalobkyně nebylo uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody reálné. Nešlo o stíhání pro trestný čin, který má výrazně dehonestující charakter. Mezi ukončením pracovního poměru a zahájením a vedením trestního stíhání nelze sledovat příčinnou souvislost, žalobkyně ukončila pracovní poměr dobrovolně, a naopak vyšlo najevo, že ji nadřizený přesvědčoval, aby ukončení pracovního poměru ještě zvažila. Jiné konkrétní zásahy do své osobnostní sféry žalobkyně netvrdila a neprokázala. Žalovaná nepopírá existenci zásahu trestního stíhání do osobnostní sféry žalobkyně v tom směru, že žalobkyně trpěla psychosomatickými obtížemi. Na podporu svých tvrzení žalovaná odkázala na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 6. 2011, č. j. 51 Co 95/2011 – 90 (u Obvodního soudu pro Prahu 2 bylo řízení vedeno pod sp. zn. 26 C 323/2009), kde byl žalobce trestně stíhán pro trestný čin zpronevěry, byl ohrožen uložením trestu odnětí svobody až na 3 léta, byl trestně stíhán v souvislosti s výkonem povolání a prokázal zásah do svého zdravotního stavu. Soud mu přiznal zadostiučinění v celkové výši 30 000 Kč, což by odpovídalo cca 1 600 Kč/měsíc trestního stíhání. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 10. 3. 2015, č. j. 16 Co 353/2013 – 150 (u Obvodního soudu pro Prahu 2 bylo řízení vedeno pod sp. zn. 10 C 108/2012) bylo žalobci, rovněž trestně stíhanému pro trestný čin zpronevěry, když trestní stíhání se projevilo v jeho zdravotním stavu, přiznáno zadostiučinění ve výši 24 000 Kč, což by odpovídalo částce cca 2 000 Kč/měsíc trestního stíhání. Žalovaná uzavřela, že žalobkyně neprokázala takový zásah do své osobnostní sféry, aby bylo na místě přiznání zadostiučinění ve výši, která byla přiznána soudem I. stupně, neboť v obdobných případech se zadostiučinění pohybuje v podstatně nižších částkách. Navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve výroku I změnil tak, že žalobu zamítne, a znovu rozhodl o nákladech řízení.
10. Žalobkyně ve vyjádření navrhla zamítnutí odvolání žalované (podle obsahu podání správně potvrzení napadených částí rozsudku soudu I. stupně - poznámka odvolacího soudu) s tím, že s ohledem na okolnosti případu bylo pro ni vedení trestního stíhání značně dehonestující a vyvolalo vysokou míru společenského odsudku. Souvislost mezi nezákonným stíháním a skončením svého pracovního poměru žalobkyně prokázala.
11. Odvolací soud po zjištění, že odvolání žalované bylo uplatněno včas, naplňuje požadavky ust. § 205 odst. 1 o. s. ř. a obsahuje odvolací důvod dle ust. § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř., projednal je bez nařízení jednání, neboť obě účastnice s tím vyslovily souhlas (ust. § 214 odst. 3 o. s. ř.). Přezkoumal správnost rozhodnutí soudu I. stupně i řízení, které předcházelo jeho vydání (ust. § 212, § 212a o. s. ř.). Byl vázán mezemi odvolání, jímž byl rozsudek soudu I. stupně napaden ve vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) a v akcesorickém výroku o náhradě nákladů řízení (ad III), zatímco v zamítavém výroku o věci samé (ad II) nabyl podle ust. § 206 odst. 2 o. s. ř. právní moci. Odvolací soud neshledal odvolání žalované důvodným.
12. Soud I. stupně objasnil úplně skutkový stav věci a odvolací soud ze zjištění jím získaných a hodnocených vyšel. Na jejich podkladu sdílí závěr soudu I. stupně, že konstatování nezákonnosti trestního stíhání ani omluva, jíž se žalobkyni od žalované dostalo v rámci předběžného projednání, není v posuzovaném případě dostačující satisfakcí, neboť v důsledku nezákonného trestního stíhání žalobkyně došlo k významnému zásahu do její osobnostní sféry. Připojil se také k posouzení příléhavé výše zadostiučinění v penězích za újmu žalobkyně. Žalovaná nespороvala, že jeho dopadem byl vznik zdravotních obtíží žalobkyně, které vedly k pracovní

neschopnosti, hospitalizaci a také dlouhodobé léčbě, správný je také závěr soudu I. stupně, že žalobkyně prokázala, že v důsledku nezákonného trestního stíhání došlo ke skončení jejího pracovního poměru. Jakkoli se tak stalo dohodou mezi žalobkyní a jejím zaměstnavatelem, bylo postaveno najisto, že žalobkyně takovou dohodu uzavřela jen v důsledku svého rozhodnutí ukončit výkon práce, který jí v příčinné souvislosti s jejím trestním stíháním působil psychické problémy v takové míře, že konkrétní práci nemohla vykonávat. Zaměstnavatel jí nebyl schopen nabídnout jinou pracovní pozici (na níž by nepracovala s penězi klientů LDN) a to pro ni v souvislosti s vzneseným obviněním z trestné činnosti nebylo přijatelné. I při porovnání případu žalobkyně s výší zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním v podobných případech odvolací soud sdílí závěr soudu I. stupně, že rozhodnutí soudu I. stupně není v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, naopak zapadá do spektra rozhodnutí v obdobných věcech.

13. Odvolací námitky žalované odvolací soud neshledal důvodnými. Skutečnost, že trestní stíhání žalobkyně trvalo po zcela přiměřenou dobu, nemá do rozhodnutí ve věci dopad v situaci, kdy předmětem řízení je nárok žalobkyně na zadostiučinění za nemajetkovou újmu vyvolanou dopadem nezákonného trestního stíhání do její osobnostní sféry jako takového. Jakkoli pak může být poměr výše zadostiučinění poskytnutého v jiných obdobných případech poškozeným k jednotce času trvání trestního stíhání jedním z hledisek hodnocení odpovídající výše zadostiučinění v penězích, v posuzované věci, při zjištěné přiměřenosti délky vlastního trestního stíhání a popsaném důvodu uplatnění nároku, není rozhodujícím kritériem.
14. Přisvědčit nelze ani námitce, že by v případě žalobkyně nešlo o stíhání pro trestný čin, který má výrazně dehonestující charakter. V této konkrétní situaci, jak byla popsána výše, při obvinění z trestného činu směřujícího proti osobě vyššího věku, seniorce závislé na žalobkyni jako pracovníci léčebny dlouhodobě nemocných, je dopad vedení takového trestního řízení schopen vyvolat velmi dehonestující účinky. Žalobkyně prokázala, že v jejím případě tomu tak bylo, stejně jako prokázala, že mezi ukončením jejího pracovního poměru a trestním stíháním její osoby byla příčinná souvislost. Sama žalovaná pak, i v následném obsahu odvolání, připouští prokázaný dopad trestního stíhání na zdravotní stav žalobkyně. Žalovanou poukázaná rozhodnutí v obdobných věcech je nutno kromě posouzení shodných a odlišných znaků jimi posuzovaných případů s předmětem tohoto řízení hodnotit i prismatem doby, v níž byla vydána (březen 2011 a červen 2016), tedy s tím, že do doby rozhodování odvolacího soudu v této věci uplynul delší čas.
15. Odvolací soud se tak zcela ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že v případě žalobkyně je všem hlediskům nejlépe odpovídající výší zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu, již žalobkyně utrpěla v souvislosti s trestním stíháním, které vyústilo v řízení vedené u Okresního soudu v Opavě pod sp. zn. 5T 13/2017, částka 40 000 Kč.
16. Soud I. stupně tak důvodně, s vědomím dobrovolného plnění ze strany žalované, přiznal žalobkyni právo na zaplacení (další) částky 28 000 Kč. Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé jako věcně správný podle ust. § 219 o. s. ř. potvrdil.
17. Správně soud I. stupně rozhodl také o náhradě nákladů řízení, a na odůvodnění jeho rozhodnutí tak lze odkázat. Odvolací soud proto toliko opakuje, že žalobkyně byla v řízení plně úspěšná v nároku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu, neboť rozhodnutí zde záleželo na úvaze soudu, u nároku na náhradu škody jí náleží právo na náhradu nákladů řízení proto, že vinou

chování žalované byl vzat zpět návrh, který byl podán důvodně. Soud I. stupně správně přiznal žalobkyni toliko účelně vynaložené náklady řízení, na jejichž náhradu je ze zákona nárok, a přihlédl k tomu, že při jednání dne 13. 3. 2019 byl již projednáván jen nárok žalobkyně na zadostiučinění za nemajetkovou újmu.

18. Ze všech uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu I. stupně v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé (ad I) a ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad III) jako věcně správný podle ust. § 219 o. s. ř. potvrdil.
19. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že i v této části odvolacího řízení plně úspěšné žalobkyni náleží právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Ty představuje odměna za jeden úkon právní služby advokáta ve výši 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu za vyjádření k odvolání žalované, jedna náhrada hotových výdajů podle ust. § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve výši 300 Kč a 21% daň z přidané hodnoty z částky 3 400 Kč, tedy 714 Kč. Celkem tak žalobkyně v odvolacím řízení vynaložila částku 4 114 Kč. O místě k plnění bylo za užití ust. § 211 o. s. ř. rozhodnuto podle ust. § 149 odst. 1 o. s. ř., o lhůtě k plnění podle ust. § 160 o. s. ř. s přihlédnutím k tomu, že žalovaná plní z prostředků ze státního rozpočtu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné.

Praha 12. června 2019

JUDr. Ludmila Petráková v. r.
předsedkyně senátu